

Endringer i reglene for inntak og formidling

TOLKNINGSUTTALELSE 12.12.2014

Kunnskapsdepartementet har vedtatt endringer i bestemmelsene om inntak til og formidling i videregående opplæring. Endringene trådte i kraft 3. september 2013.

Gjelder

- [Forskrift til opplæringslova - Kapittel 6 Inntak til vidaregåande opplæring](#)

Endringer i forskrift til opplæringsloven kapittel 6 om inntak til videregående opplæring og nytt kapittel 6A om formidling til læreplass trådte i kraft 3.9.2013. [Her finner du konsekvensene for kommunene.](#)

Her beskriver vi hovedinnholdet i endringene. [Du finner hele forskriftsteksten på Lovdata.](#)

Endringene

1. Tydeligere plassering av ansvar for oppgaver knyttet til inntaket og krav om lokale forskrifter

Det er tydeliggjort i forskriften hvem som har ansvaret for de ulike oppgavene i forbindelse med inntak. For det første innebærer dette en presisering av hva som er et kommunalt ansvar og hva som er et fylkeskommunalt ansvar. For det andre er det gjennomført at når ansvaret er knyttet til videregående opplæring, så er det fylkeskommunen ansvaret legges til. Fylkeskommunen kan delegere oppgavene videre. Fylkeskommunen skal fastsette en lokal forskrift om inntak.

2. Et mer differensiert inntak til Vg1 for å ivareta blant annet søkere med rett til spesialundervisning og minoritetsspråklige søkere

Inntaket til Vg1 er blitt mer differensiert enn før. Hovedregelen er at søkerne skal konkurrere om plassene på grunnlag av poengsummen fra grunnskolen. Imidlertid er det slik at noen søkere av en eller annen grunn ikke bør konkurrere på denne måten. Dette har blant annet betydning både for elever med spesialundervisning og minoritetsspråklige.

Spesialundervisning

Begrepet fortrinnsrett er gjeninnført og det er presisert hvilke søkere som kan ha rett til fortrinnsrett. I forskriften er det fire grupper som har fortrinnsrett. Det er fastsatt at søkere til særskilt utdanningsprogram har fortrinnsrett. Det er endringer i vilkårene for inntak til særskilt utdanningsprogram, innholdet i den sakkyndige vurderingen og saksbehandlingen. Det er fylkeskommunen som har ansvaret for sakkyndig vurdering, men kommunen skal i tilmeldingen av søkeren sende med en rapport etter krav i forskriften. Søkere med sterkt nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne har også fått mulighet til å søke om fortrinnsrett.

I tillegg til dette er det tydeliggjort at ulike typer søkere kan ha behov for å bli behandlet individuelt i det ordinære inntaket, blant annet søkere med rett til spesialundervisning som ikke har vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene. Dette er ikke en fortrinnsrett, men saksbehandlingsregler som skal sikre at disse søkerne får oppfylt sin lovfestede rett til ett av tre valgte utdanningsprogram.

Minoritetsspråklige

Det er fastsatt endringer også for inntak av minoritetsspråklige søkere. Det er fastsatt endringer i bestemmelsene om vilkår for inntak, som fastsetter at søkeren må ha norsk

grunnskoleopplæring eller tilsvarende. Endringene har betydning både for kravene som stilles, men også for saksbehandlingen og hvem som avgjør om en søker er kvalifisert. Det er kommunen som har ansvaret for realkompetansevurdering. Det er ikke endringer når det gjelder kravet til norsk. Det stilles ikke krav til norskferdigheter ved inntak til videregående opplæring, med unntak for de som realkompetansevurderes.

For søkere som ikke oppfyller vilkårene for inntak, er det åpnet for at kommunen og fylkeskommunen kan tilby disse å ta fag fra videregående samtidig som hun/han er deltaker i grunnskoleopplæring for voksne. For eksempel vil søkere over opplæringspliktig alder som gjennom en realkompetansevurdering får godkjent fagene naturfag og matematikk, men ikke de resterende fagene, kunne tas inn som deltidselev i videregående opplæring i naturfag og matematikk, samtidig som hun eller ha er deltaker i grunnskoleopplæring for voksne.

Hovedregelen for inntak av minoritetsspråklige søkere er at de konkurrerer etter poeng. De som har hatt enkeltvedtak om særskilt språkopplæring og mangler vurdering med karakter i minst halvparten av fagene eller ikke har sammenliknbart karaktergrunnlag, kan tas inn etter en individuell behandling. Til Vg2 og Vg3 gjelder det samme vilkår for inntak av disse søkerne som andre.

3. Mer utfyllende regler om forholdet mellom fulltidselever og deltidselever

Forholdet mellom heltidselever og deltidselever er regulert tydeligere. Det er fastsatt en begrepsendring fra heltidselev til fulltidselev, for å signalisere at en fulltidselev er en som følger opplæringen i alle fag. Det er også en endring i definisjonen av deltidselev. Det er også gjort en mer detaljert regulering av vilkårene for at en fulltidselev skal kunne endre status til å bli deltidselev, og konsekvenser av å være deltidselev. Søkere som får innvilget omvalg skal som hovedregel tas inn som fulltidselev.

4. Tydeligere vilkår og regler for inntak til Vg2/Vg3

Også inntaket til Vg2 og Vg3 er differensiert og vilkårene for opprykk til neste nivå er presisert. Vilkåret for inntak til Vg2 og Vg3 er endret fra bestått i "fag det byggjast vidare på" til at alle fagene på trinnet som avsluttes må være bestått. De som ikke oppfyller dette vilkåret kan i noen tilfeller tas inn etter en individuell vurdering. Dette gjelder blant annet dersom det etter en helhetlig vurdering konkluderes med at søkeren har de faglige

forutsetningene for å følge opplæringen på neste trinn.

5. Mer utfyllende regulering av inntak av voksne

Det er fastsatt en mer detaljert forskriftsfesting av inntak av voksne til videregående opplæring særskilt organisert for voksne etter opplæringsloven kapittel 4A. Blant annet er saksbehandlingsreglene for inntak av voksne med rett forskriftsfestet.

6. Eget kapittel om formidling av lærlinger og lærekandidater

Det er fastsatt et nytt kapittel 6A om formidling av lære plass for lærlinger og lærekandidater. Dette kapitlet regulerer ulike sider knyttet til formidling, som forholdet mellom inntak og formidling, krav til søknad og saksbehandlingsfrister, oppgavene til de involverte aktørene og muligheter for annen organisering av opplæringen. Det er også presisert at søkere på yrkesfaglige utdanningsprogram som ikke blir formidlet til opplæring i bedrift har rett til Vg3 i skole, dersom hun eller han ønsker det selv. Fylkeskommunen skal ta kontakt med søkere som ikke er formidlet innen 1. september.

Konsekvenser for kommunene

Her får dere en oversikt over konsekvensene det nye regelverket for inntak til videregående opplæring har for kommunene.

Det er innført en frist for kommunenes tilmelding av søkere til fylkeskommunen 1. oktober. Den fristen gjelder ikke før i 2014. Vi anbefaler at kommunene og fylkeskommunene inngår avtaler om når tilmelding fra kommunene skal skje i år.

Ansvar for realkompetansevurdering

Ansvar for realkompetansevurderingen er lagt til kommunen (§ 6-13 Vilkår for inntak til Vg1). Kommunen kan delegerer realkompetansevurderingen til rektor.

Tidligere hadde fylkeskommunen ansvaret for vurderingen av om søkere hadde realkompetanse som tilsvarer norsk grunnskoleopplæring. I og med at denne realkompetansevurderingen er knyttet til grunnskolefagene, er det kommunen som har spisskompetansen. Derfor er det bestemt at realkompetansevurderingen blir kommunens

ansvar.

Når saken sendes fra fylkeskommunen skal kommunen snarest mulig gjennomføre realkompetansevurderingen. Resultatet av vurderingen blir enten at søkeren oppfyller kravet eller at hun eller han trenger mer grunnskoleopplæring, jf. opplæringsloven § 4A-1. Resultatet av vurderingen skal være skriftlig i et enkeltvedtak.

Krav til kommunens tilmelding av søkere til et særskilt utdanningsprogram

Det er krav til kommunens tilmelding av søkere til et særskilt utdanningsprogram i videregående opplæring (§ 6-15 Fortrinnsrett til eit særskilt utdanningsprogram).

Tilmelding av mulige søkere innen 1. oktober

Innen 1. oktober må kommunen melde fra om mulige søkere til inntak til et særskilt utdanningsprogram til den fylkeskommunale PP-tjenesten. Det skal skje i samråd med søkerne. Det betyr at kommunen må hente inn samtykke fra elevene og/eller foreldrene dette er aktuelt for.

Tilmeldingsfristen er satt til 1. oktober for å sikre en forsvarlig utredning av søkerens behov. Den gir også fylkeskommunen mulighet til å ha den sakkyndige vurderingen klar ved søknadsfristen til inntak til et særskilt utdanningsprogram, det vil si 1. februar.

Søkeren vil på denne måten kunne få svar på sin søknad tidlig. Dersom søkeren tas inn til et særskilt utdanningsprogram, vil den videregående skolen som hun eller han er tatt inn til ha god tid til å tilrettelegge for eleven.

Dersom søkeren får avslag kan hun eller han overføres til det ordinære inntaket, eller til en av de andre mulighetene for fortrinnsrett (for eksempel fortrinnsrett for søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne) der dette er aktuelt.

Innholdet i tilmeldingen

Kommunen skal sørge for at samtykke fra eleven og/eller foreldrene, det nyeste enkeltvedtaket om spesialundervisning med sakkyndig vurdering og en pedagogisk rapport følger med i tilmeldingen til fylkeskommunen.

Det er vanligvis kommunens PP-tjeneste som utarbeider den sakkyndige vurderingen, og søkerens grunnskole samler dokumentasjonen og sender den til fylkeskommunen.

I den pedagogiske rapporten skal kommunen gjøre greie for tre forhold:

1. Elevenes vansker

Vanskene som ligger til grunn for enkeltvedtaket og hvorfor de mener disse vanskene gjør at søkeren oppfyller vilkårene for inntak til et særskilt utdanningsprogram.

Dette betyr at kommunen må redegjøre for at søkeren har et omfattende behov for spesialundervisning, som gjør at hun eller han har et særlig behov for inntak til et særskilt utdanningsprogram.

2. Tidligere tiltak

Tidligere enkeltvedtak som viser om søkeren har hatt for eksempel eneundervisning, eventuelt i hvilke fag, bruk av alternative opplæringsarenaer, avvik fra kompetansemål i en eller flere læreplaner for fag, særlige hjelpemidler og så videre.

3. Betydningen av vanskene

Hvilken betydning de mener vanskene til søkeren vil ha for videregående opplæring. Vil det være noen utdanningsprogram som søkeren neppe vil klare å fullføre, har han eller hun behov for hjelpemidler, eneundervisning i enkelte fag og så videre.

Krav til kommunenes tilmelding av søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne

Det er stilt krav til kommunens tilmelding av søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne til videregående opplæring (§ 6-17 Fortrinnsrett for søkjarar med sterkt nedsett funksjonsevne).

Tilmelding av elever med sterkt nedsatt funksjonsevne innen 1. oktober

Her er det fastsatt en særskilt saksbehandlingsregel. Hvert år innen 1. oktober skal kommunen melde fra til fylkeskommunene om elever med sterkt nedsatt funksjonsevne som fullfører grunnskolen neste vår.

Kommunen må innhente samtykke fra elevene og/eller foreldene før de melder fra. Fristen 1. oktober er satt for at fylkeskommunen skal ha tid til å vurdere hvilke skoler som er best egnet til å ta imot eleven. Det er ikke krav om en ny sakkyndig vurdering.

Innholdet i tilmeldingen

Kommunen skal sende over navn på elevene, samtykket fra elevene og/eller foreldrene og dokumentasjon av søkerens særlige behov. Dokumentasjonen kan være tidligere enkeltvedtak om spesialundervisning, dokumentasjon fra spesialisthelsetjenesten, Statped eller lignende.

Til forskriften

[Du finner hele forskriftsteksten på Lovdata.](#)